

## SINGAPUR – SODOBNO MESTO IN ISTOIMENSKA DRŽAVA

Igor Fabjan

UDK: 913(592.3)

COBISS: 1.05

### IZVLEČEK

#### **Singapur – sodobno mesto in istoimenska država**

Nekdanji z ribiči naseljen močvirni otok je v nekaj desetletjih postal eno od najpomembnejših gospodarskih središč v Aziji. Moderno vele mesto je že na prvi pogled neverjetno urejeno in čisto, kar je nenavadno za ta konec sveta. Domačini, večinoma kitajskega rodu, se ponajbolj s solidnim življenjskim standardom in socialno varnostjo. Singapur je nekoč veljal za nakupovalni paradiz. Ponudba je še vedno na zavirljivi ravni, vendar cene niso več tako zelo ugodne. Še vedno pa so dovolj nizke, da neštete trgovine vsako leto privabijo veliko tujcev.

### KLJUČNE BESEDE

Jugovzhodna Azija, Malajski polotok, Singapur, regionalna geografija

### ABSTRACT

#### **Singapore – A Modern City and the State of the Same Name**

In a few decades, a former marshy island inhabited with fishermen grew into one of the most important economic centres in Asia. It is clear at first sight that this modern metropolis is amazingly well organized and clean, which is unusual for this part of the world. The locals, mainly Chinese people, have a decent standard of living and solid social security. Times ago, Singapore was famous as a shopping paradise. The offer is still at a remarkable level there, though the prices are no longer so very favourable. But they are still low enough, so that great numbers of foreigners are attracted by innumerable shops every year.

### KEY WORDS

South-East Asia, Malayan Peninsula, Singapore, regional geography

### AVTOR

Igor Fabjan

Naziv: univerzitetni diplomirani organizator dela  
Naslov: Šarhova 34, 1000 Ljubljana, Slovenija  
Telefon: +386 (0)1 53 4 33 91  
E-pošta: ifabjan@yahoo.com

Singapur je ena od najbolj nenavadnih držav na svetu. Mnogi tujci ga spoznajo bolj mimogrede, saj prav prek njega potekajo številne letalske povezave med Evropo in Avstralijo ter Evropo in mnogimi azijskimi državami. Tujca, ki pričakuje kaotičnost azijskih mest, najprej presenetita urejenost in čistoča na vsakem koraku. V mestu je na prvi pogled opazna dediščina Angležev, pa naj si gre za jezik, saj je angleščina v Singapurju prevladujoča oblika sporazumevanja, ali pa za disciplino pred poštnimi in bančnimi okenci, pri vstopanju v mestni avtobus ali v vrsti za taksi. Med mestna prometna sredstva spadajo tudi rdeči nadstropni avtobusi, kakršne poznamo iz Londona in drugih večjih angleških mest.

Glavno mesto Singapur je obenem tudi edino mesto te male istoimenske države s 682,3 km<sup>2</sup>, ki poleg glavnega otoka obsega še okoli petdeset manjših otočkov. Večji del glavnega otoka je raven, z neizrazitimi vzpetinami, med katerimi je najvišja Bukit Timah visoka samo 177 m. Večji del otoka je urbaniziran in le manjši del je še močvirnat, porasel z mangrovami ob obali in ostanki tropskega gozda v notranjosti. Na otoku je nekaj manjših vodotokov in podzemnih vodnih virov. Večino vode za oskrbo prebivalstva dobivajo iz sosednje Malezije. Podnebje je ekvatorialno z visoko zračno vlažnostjo in z več kot 2500 mm padavin na leto. Povprečna januarska temperatura je 26 °C, julijska pa le stopinjo višja. Deževna doba traja od novembra do januarja.

Na majhnem prostoru živi dobre štiri milijone ljudi (4.131.000), kar pomeni, da je Singapur tudi ena izmed najgostejše naseljenih držav sveta. Med prebivalci je večina kitajskega porekla, kakšnih 15 % je Malajcev in okrog 6 % Indijcev. Slednji so prišli sem z angleškimi kolonizatorji, ki so za nasade kavčuka in čaja potrebovali izurjene delavce. Zaradi raznovrstne sestave prebivalstva je v Singapurju več uradnih jezikov: mandarinska kitajščina, malajščina, tamilščina in angleščina, ki ima največkrat tudi vlogo povezovalnega jezika. Poleg tega je tudi upravni in trgovski jezik. Osnovnošolsko izobraževanje je brezplačno, stopnja pismenosti (93,2 %) pa med najvišjimi v Aziji.



Sodobno velemesto je eno samo veliko poslovno središče in nakupovalni center. Žal nakupovanje v obljubljeni deželi ni nič kaj prijetno in še zdaleč ne tako zelo poceni, kot некоč. Trgovci so silno prijazni le v primeru, če se jim obeta dobra kupčija, za bolj varčne kupce pa nimajo posluha. Barantanje za ceno je marsikje še vedno pravilo številka ena. Pri nakupih je potrebna previdnost, saj cene tudi v razkošnih nakupovalnih središčih navadno niso fiksne, zato je pametno vedeti, kakšne so cene v Evropi. Spretni trgovci so se pripravljani pogajati tako za kos obleke kot tudi za drago tehnično opremo!

V mestu domačine in tujce na vsakem koraku spremljajo opozorilne table z zagroženimi visokimi kaznimi za raznorazne prekrške. Kazen je potrebno plačati na primer, če vas dobijo z malico v bleščeče urejenem metroju, drastično se kaznuje kajenje v javnih prostorih, svarilom pa ni mogoče uiti niti v javnih straniščih, kjer vas lahko kaznujejo, če ne potegnete vode po opravljeni potrebi! Kljub neobičajnim prepovedim kazni še zdaleč niso simbolične, saj pravi-

loma znašajo vsaj 50.000 SIT! Kršitelje čaka tudi vzgojna kazen, ki predvideva nekajdnevno čiščenje okolice, kar je okusilo že več sto domačinov. Tovrstni kazni se lahko izognejo le s plačilom globe ali pa morajo nekaj dni prebiti v zaporu, čeprav se sliši nenavadno, na primer zaradi malomarno odvrženega papirja. Oblast bje pravo vojno tudi z žvečilnimi gumiji, katerih prodaja je v državi prepovedana. Tudi v boju z resnejšimi prestopniki so precej uspešni, saj stopnja kriminala v zadnjih desetih letih vztrajno nazaduje.

Na svojstven način se Singapurci bojujejo tudi proti pločevinasti gneči na mestnih ulicah. V času največjih prometnih konic je potrebno za vožnjo v strogem središču mesta plačati določeno pristojbino. Plačila so oproščeni le tisti, ki imajo polno zaseden avto oziroma se v njem peljejo vsaj štirje potniki. Zato so pred vstopom v mestno središče uredili nekakšna postajališča, kjer vozniki čakajo someščane, ki so namenjeni na isti konec mesta in jim zapolnijo prazne sedeže. Promet skušajo omejiti tudi z visokimi



Slika 1: Lev z ribjim telesom je simbol mesta – države, čeprav levi na otoku nikoli niso živeli (foto: Igor Fabjan).

cenami avtomobilov, za njihov nakup pa je potrebno pridobiti posebno dovolilnico.

Močvirni otok na koncu Malajskega polotoka so vse do 19. stoletja naseljevali samo ribiči in pirati. Šele s prihodom Thomasa Stamforda Rafflesa, odposlanca britanske Vzhodnoindijske družbe, so se začele dogajati velike spremembe. Po njegovi zaslugi so Britanci v dogovoru s sultanom malajske države Johor tu ustanovili pristanišče in trgovsko postojanko. Od leta 1826 dalje je bil Singapur del britanske kronske kolonije in kmalu je postal pomembno središče za izvoz lesa in kavčuka. Pred 2. svetovno vojno so Britanci na otoku uredili svoje glavno pomorsko in zračno oporišče za Daljni vzhod. Vendar so domnevno neosvojljivo trdnjavo zavzeli Japonci in jo obdržali do konca vojne leta 1945. Japonci so otok osvojili zlahka, saj so Britanci pričakovali napad z morja, nebranjene kopenske strani. Leta 1946 je postal Singapur samostojna kronska kolonija, leta 1959 pa avtonomna država. Štiri leta pozneje je bila

ustanovljena samostojna država Malezija, ki je vključevala tudi Singapur. Singapur z večino kitajskega prebivalstva s takšno federacijo ni bil zadovoljen, zato je na obojestransko zadovoljstvo leta 1965 državica dobila želeno samostojnost znotraj Britanske skupnosti narodov. Po zaslugi ambicioznega vladnega programa se je, praktično brez rudnih bogastev in z veliko začetno stopnjo brezposelnosti, začel hiter gospodarski vzpon. Že konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja je postal Singapur druga najperspektivnejša azijska država in vzoren model za dežele v razvoju. Davčne olajšave in politična ter socialna stabilnost so pritegnile številna tuja podjetja in kapital, s pomočjo katerega so nastajala nujno potrebna nova delovna mesta. Veliko so vlagali v elektronsko industrijo in tako je zaradi konkurenčnih cen ter kakovosti dela Singapur postal ena od vodilnih držav na tem področju. Vzporedno z razvojem industrije se je razvil tudi v eno od glavnih mednarodnih finančnih središč.



Slika 2: Mesto je eno najmodernejših na svetu, o čemer pričajo tudi številni nebotičniki (foto: Igor Fabjan).





Slika 3: Singapur ponoči (foto: Igor Fabjan).

Po zaslugi vlade, ki precej strogo nadzoruje javno in tudi zasebno življenje svojih državljanov, je država postala nekakšna azijska Švica, tako po dohodkih kot po že skoraj brezhibni urejenosti glavnega mesta in okoliških spalnih naselij. Singapur je danes eno od najpomembnejših križišč v Aziji, njegovo veliko pristanišče pa velja za tretje najpomembnejše na svetu; predstavlja osrednjo oskrbovalno cono za ves jugovzhodni del azijske celine. V pristanišču vsak dan pristane več kot petdeset velikih ladij. Pristanišče je med najučinkovitejšimi na svetu, saj ima na voljo več kot osemdeset žerjavov, ki noč in dan raztovarjajo velike zabojnike z raznovrstnim blagom. Pozornost vzbujajoče je tudi veliko sodobno letališče, eno najpomembnejših letalskih križišč med Evropo, Azijo, Avstralijo in Pacifikom. Singapur se razvija tudi v pomembno telekomunikacijsko križišče, ki s svetom komunicira prek satelitov, nameščenih nad Tihim oceanom. Razmišljajo tudi o kabelski povezavi. Gospodarstvo temelji predvsem na trgovini, bančništvu, lahki in predelovalni industriji

ter turizmu. Poljedelstvo in živinoreja sta skromna in še zdaleč ne zadoščata potrebam prebivalstva. Kljub temu je Singapur med večjimi svetovnimi izvozniki orhidej in drugega tropskega cvetja ter akvarijskih rib.

Stopnja brezposelnosti je le 2,6 %. Dela je dovolj za vse, ki le hočejo delati! Za težka in umazana dela, ki jih Singapurci nočejo več opravljati, zaposlujejo delavce iz sosednjih držav. Za razliko od drugih azijskih dežel je tukajšnja kontrola rojstev še preveč uspešna in število rojstev že vrsto let nazaduje. Geslo »dva sta dovolj« se je tako močno zakoreninilo, da morajo oblasti izobražene ženske, ki si želijo ustvariti kariero, celo prepričevati, naj se vendarle odločijo za rojstvo otrok. Tudi pričakovana življenjska doba je višja kot v sosednjih državah. Za moške je 76,4 leta in za ženske 80,4 leta.

Visoke stanovanjske zgradbe, ki v svetu dobivajo negativen prizvok, so v Singapurju še vedno priljubljene, verjetno tudi zaradi omejenega prostora. Kljub visokim cenam stanovanj ima večina državljanov stanovanjske enote,

v katerih prebivajo, v lasti. To jim omogočata sistem državnih subvencij in namensko varčevanje, v katerega se morajo obvezno vključiti vsi zaposleni. Ti s svojimi dohodki kljub sorazmerno dobremu zaslužku za ta del Azije skrbno ravnajo. Vsem zaposlenim pri izplačilu odbijejo 20 % denarja, ki se zakonsko določeno vloga v pokojninski sklad. Tega vodijo racionalni ekonomski strategiji, ki z razpršenostjo naložb skrbijo za njegovo varnost.

Vlada si na vso moč prizadeva, da bi uredila sleherni kotichek malega otoka. To ji kar lepo uspeva, saj stekleni nebotičniki in velika nakupovalna središča vztrajno izpodrivajo starejše hiše. Tako počasi izginjajo tradicionalne etnične četrti. Še vedno je ohranjen del stare indijske četrti, kjer je še mogoče kupiti sari in si privoščiti vegetarijansko hrano. Tu so tudi najcenejše trgovine, kjer pogosto nakupujejo tudi vzneseni kupci iz nekdanjih vzhodnoevropskih socialistič-

nih držav. Nedaleč je muslimanski predel s stojnicami, ki pričarajo vzdušje arabskih dežel. Najbolj zanimiva pa je stara kitajska četrt, kjer na ulicah še prevladuje utrip, značilen za južnoazijske dežele. Tipična kitajska hiša ima dve stanovanjski nadstropji, ki si ga praviloma delita vsaj dve družini. Spodnji prostor, obrnjen na ulico, je najpogosteje spremenjen v trgovino ali delavnico. Tukaj je še vedno najprimernejše prevozno sredstvo rikša, primerna tudi za nakupe na bližnjih tržnicah. Vendar so v Singapurju tudi rikše posodobljene, saj se mnoge ponašajo z glasnimi zvočniki in radiom, nekatere pa so okrašene s pisanimi lučmi, ki mimoidoče tudi ponoči vabijo na vožnjo. Stojnice in prenatrane trgovine v kitajski četrti se kitji s pisano opremo in pripomočki za kitajske templje. Tod je mogoče kupiti vse potrebno za posmrtno življenje, od papirnatega kolesa do avtomobila. Naprodaj so tudi kače, polži, ribe, žabe ... Najti je mogoče

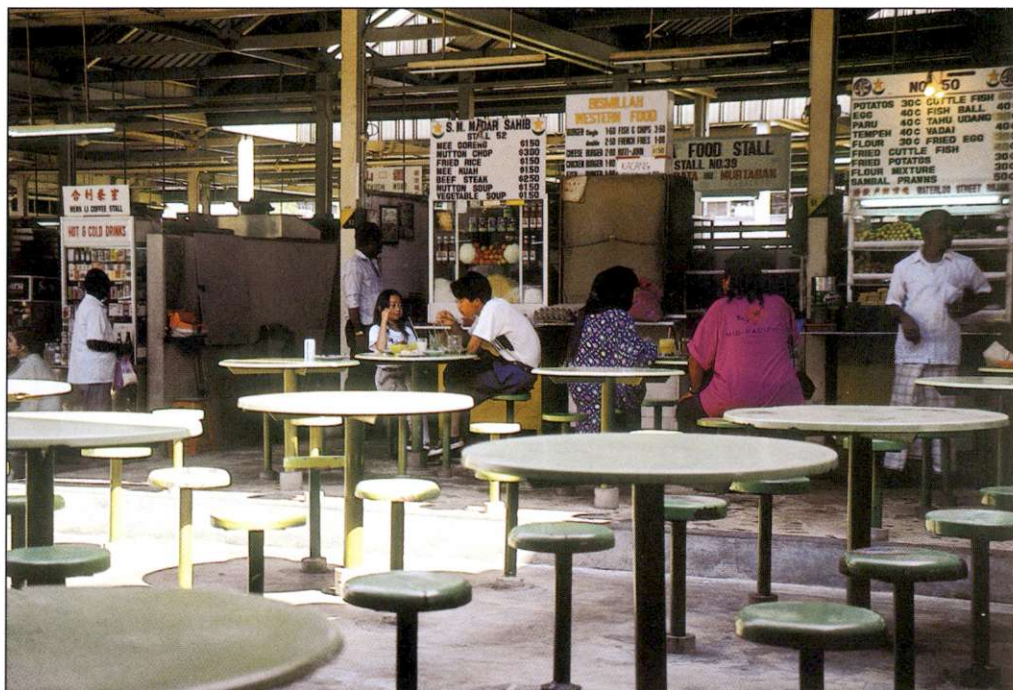


Slika 4: Poleg angleščine so rdeči nadstropni avtobusi najbolj opazna dediščina nekdanjih kolonizatorjev Angležev (foto: Igor Fabjan).



Slika 5: V državi dokaj strpno živijo pripadniki različnih narodov in verstev, o čemer pričajo tudi različni templji (foto: Igor Fabjan).





Slika 6: Najcenejša, a zato nič manj okusna hrana je na voljo v preprostih »prehrambenih središčih« (foto: Igor Fabjan).

stoletna jajca in najrazličnejše kreme ter preparate tradicionalne kitajske medicine. Tudi različni umetniki, od rezbarjev do kaligrafov in lepopiscev, ki upodabljajo kitajske pisanice, tod še vedno služijo denar na tradicionalen način.

Singapur velja tudi za azijsko kulinarčno prestolnico. Toliko raznovrstnih jedi na tako majhnem prostoru je resnično težko najti kjerkoli drugje na svetu. Lahko si privoščiš francosko kuhinjo v mondeni restavraciji, kjer te pričakajo tudi pariške cene. Najbolj zanimive pa so preproste restavracije v nekakšnih prehrablenih centrih. Tu se je mogoče za majhen denar do sitega najesti. Majhne premične kuhinje, značilne za ulice azijskih mest, so v Singapurju pred leti posodobili. Postavili so jih pod velikanske strehe ali v pritličja večjih sodobnih stavb. Ker gostišč ne omejujejo stene, je prostor kljub tropskemu podnebjju dokaj zračen in je mogoče v njem z užitkom pojesti kosilo tudi brez sicer obveznih klimatskih naprav. Restavracijo tu sestavljajo kuhinja na štirih kvadrat-

nih metrih ter niz preprostih stolov in miz, ki so last vseh restavracij v prehrablenem centru. Izbira je res pestra, saj prav vsaka kuhinja ponuja kaj drugega. Nad takšnim načinom prehranjevanja se navdušujejo predvsem mladi in tisti s plitvejšimi žepi, pa tudi kak poslovnež rad zaide sem.

Čeprav se ne ponaša s posebnimi zanimivostmi, Singapur precej zasluži tudi s turizmom. Letno ga obišče 7,5 milijonov turistov, hoteli pa so zasedeni 76,3-odstotno. Še najbolj cveti nakupovalni turizem, saj so trgovine v Singapurju založene mnogo bolje kot v okoliških državah, pa tudi cene so konkurenčne. Nekateri tujci si vzamejo čas tudi za ogled mestne državnice. Iz kolonialnega obdobja se ni ohranilo prav veliko zgradb; še najbolj zanimiv je sloviti hotel Raffles. Nekdaj je bil središče britanske vladajoče družbe in v njem je počitnice preživel tudi pisatelj Hemingway. Cene prenočišč so še vedno visoke, čeprav je v Singapurju mogoče najti tudi precej dražje hotele. Za več-

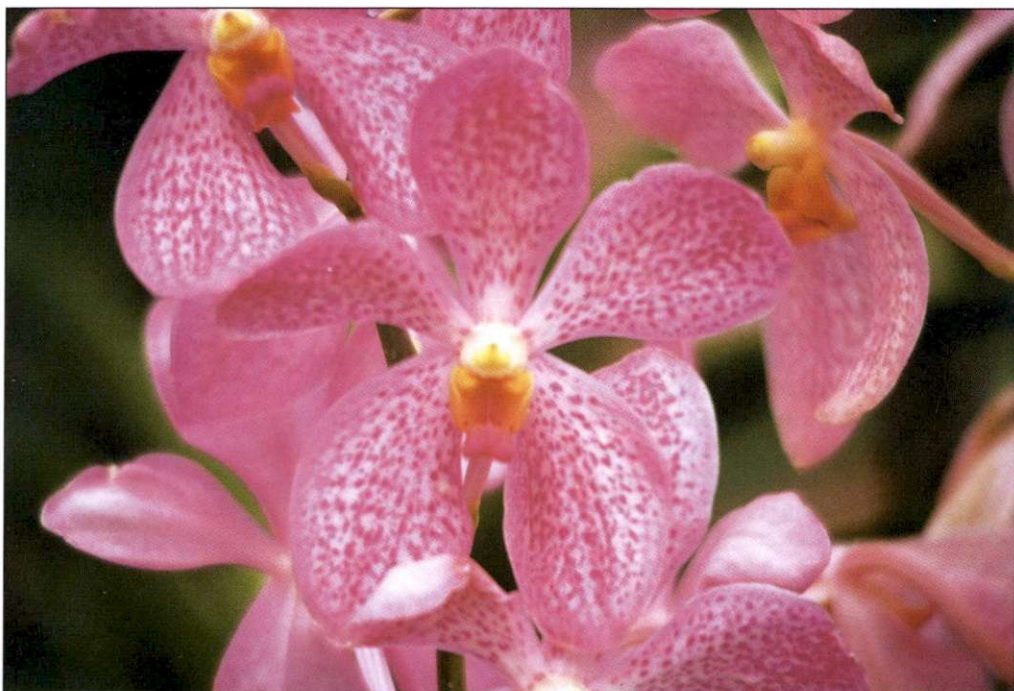


no obiskovalcev je razkošni hotel le turistična atrakcija. Hotelski bar je namreč dostopen vsem. Tam lahko gostje za šankom z nostalgijo v srcu srkajo singapur sling, priljubljen koktajl iz gina, češnjevega likerja in pomarančnega soka, po katerem so gostje radi segali že v kolonialnih časih.

V mestu so zanimivi tudi številni urejeni parki in botanični vrtovi, polni tropskega rastlinja. Mnogi tujci obiščejo bližnji otoček Sentosa, na katerega se je mogoče pripeljati z razgledno gondolsko kabino. Ponaša se z muzeji, ptičjim parkom, razglednim vlakom in urejenimi plažami. Med domačini je zelo priljubljen tudi živalski vrt, ki je eden najsodobnejših na svetu. Kjer je le mogoče, žičnate ograje nadomeščajo globoki jarki in lesene ograje. Strokovnjakom je uspelo ustvariti okolje, v katerem se človeku živali zagotovo ne zasmilijo, tako kot se dogaja v marsikaterem običajnem živalskem vrtu, polnem železnih rešetk in betona. Živalski vrt letno obišče več kot milijon ljudi, zato so ga povsem upravičeno že večkrat razglasili za poglavitno

singapursko turistično privlačno točko. K temu precej prispeva kolonija orangutanov, v družbi katerih si je v posebnem paviljonu mogoče omisliti zajtrk ali popoldanski čaj. Orangutanom je to početje že tako zelo prišlo v navado, da se za mizo vedejo prav olikano.

V Singapurju je zaradi raznovrstnih etničnih skupin vse polno razkošnih praznovanj, parad in različnih ceremonij. Najveličastnejša tovrstna prireditev je pomladanski festival, ki obenem oznanja prihod novega leta. Glede na kitajski lunin koledar se začetek živopisnega festivala vsako leto spreminja. Tradicija petnajstdnevnega praznovanja izvira iz običajev starih kitajskih kmečkih družin. V tem času so kmetje za nekaj časa pustili delo in si privoščili zaslužen oddih. Življenje v Singapurju pa teče prehitro, da bi si ljudje takšno razkošje še lahko privoščili. Vseeno si vzamejo nekaj dni počitka, med katerim življenje v nakupovalnem in poslovnem delu mesta domala zamre. Takrat si ulice lastijo številni levji plesalci, ki so glavna zanimivost pisanih in ušesa parajočih parad.



Slika 7: Tropska klima omogoča rast številnim rastlinam (foto: Igor Fabjan).





Slika 8: Na ulicah je pogosto mogoče videti razne povorke in slavlja, saj je zaradi različnih verstev skoraj vsak mesec na vrsti kakšno praznovanje (foto: Igor Fabjan).

Tradicija plesalcev s slikovitimi levjimi maskami, ki spominjajo na zmaje, je povezana z legendo. Po njej naj bi v neki ribiški vasi začeli skrivnostno izginjati ljudje. Vaški modrec je domačinom kmalu odprl oči. Za izginotja je obdolžil velikansko pošast, katere vedenje je bilo odvisno od planetarnih ciklusov. Modrec je spoznal, da se pošast boji hrupa, svetlobe in rdeče barve. Revne ribiške hiše so čez noč odeli v rdeče barve, jih razsvetlili in zraven zganjali neznošen hrup; pošast je bila premagana in v čast na ta dogodek se vsako leto organizira hrupno praznovanje luninega novega leta.

Praznovanje doseže vrhunec s parado chingay, ki poteka na eni od najbolj prometnih ulic, imenovani Orchard road. Vsako leto je bolj razkošno in predstavlja zanimivo prireditev na prostem, v kateri ne manjka glasbe, plesov in akrobacij. Poleg domačinov v njej sodelujejo tudi skupine plesalcev z vseh koncev sveta. V tem času pride nasprotje med tradicionalnim in sodobnim še posebno do izraza.

Pisano slavlje s tradicionalnimi kostumi se ob spremljavi ognjemetov in petard dogaja pod visokimi nebotičniki in pred razkošnimi blagovnicami, kakršnih se ne bi sramovali v nobenem evropskem mestu. Le dan po končanem praznovanju si ulica spet nadene strogo posloven videz z zahodnjaško oblečenimi in na vse strani hitečimi domačini. Zato v Singapurju že dolgo ni več čutiti pristnega azijskega vzdušja, saj je večina vrednot podrejena denarju in poslovnemu uspehu.

1. Rowthorn, C., Kerr, R. 2001: *Malaysia & Singapore & Brunei*. Lonely Planet.
2. Natek, K. in M. 1999: *Države sveta 2000*. Mladinska knjiga. Ljubljana.
3. Medmrežje: <http://www.singstat.gov.sg/keystats/keystats.html>. 10. 9. 2002.